

„Þessi týpíska óörugga stelpa“: Greining   sögum ungra kvenna um holdafar og stefnumót

Sólveig Sigurðardóttir og Annadís G. Rúdólfsdóttir

► Abstract   ► Um höfundana   ► About the authors   ► Heimildir

Markmið þessarar rannsóknar var   greina hugmyndir ungra kvenna (18–24 ára) um v gi holdafars   tengslum við stefnumót. Fræðilega sjónarhornið er fem niskur p ststr kt ralismi en gagna var aflað með sögulokaaðferð þar sem þáttakendur fengu upphaf   sögu sem þeir voru beðnir um   ljúka. Þáttakendur fengu ýmist söguupphaf þar sem s guhettja, sem var   fara   stefnumót, hafði grennst eða fitnað. Alls voru 72 sögur þemagreindar.   sögum þáttakenda voru p stfem niskar hugmyndir áberandi en fjögur þemu voru greind: (1) Líkaminn má ekki valda (honum) vonbrigðum. Þar kom fram   grannir líkamar hafa meira virði en feitir á vettvangi stefnum tamennningar og   það sé   ábyrgð s gupers nunnar   tryggja   virði hans s  sem mest. (2) Sjálfstraust og líðan tengist ánægju sögupersónu með útlit sitt.   því þema kom fram   tilhugsunin um   fitna eða vera feit fyllti s gupers nuna kvíða og öryggi. Þegar hún grenntist einkenndust sögurnar aftur   móti af gleði og aukinni eftirvæntingu fyrir stefnumótinu. Nokkrar sögur greindu einnig frá vonleysi s gupers nunnar þegar hún áttaði sig   því   sama hversu mikið hún grenntist þ  var það aldrei n g. (3) Líkaminn og sj lf  sem verkefni.   því þema kom fram   vinnan og eftirlitið með líkamanum er stöðugt ferli og ekki hægt   sl  sl ku við. (4) Andóf gegn útlitskröfum felst í   taka l kaman   s tt.   því þema m tti greina andóf gagnvart ríkjandi útlitskröfum, sérstaklega   sögum þar sem sögupersónan hafði fitnað. Áhersla var lögð     gefa ríkjandi hugmyndum langt nef og taka líkama sinn   s tt. Rannsóknin gefur innsýn   fl kin tengsl ungra kvenna við menningarbundnar hugmyndir um l kaman og hversu mikillar vinnu við l kaman kvenleikinn krefst af þeim. Hún sýnir einnig hversu gagnleg s gulokaa fer in er til   f  innsýn   kynja ar menningarbundnar hugmyndir og þau t k sem þær hafa   ungunum.

Efnisorð: Kyngervi, holdafar, kvenleiki, p stfem nismi, sögulokaaðferð

Inngangur

Reglulega birtast fréttir   fjölmiðlum af l gu sjálfsmati og miklum kvíða ungra kvenna sem oft er sett   samhengi við  tlitsd rkun samfélagsins og óraunhæfar l kamsmyndir (til dæmis Aníta Est va Harðardóttir, 2018). Rannsóknir sem m la áhrif sl mra l kamsmynda   líðan og sjálfstraust ungs fólks   Íslandi ítreka þessi tengsl (Sigríður T. Eiðsdóttir,  lfgeir L. Kristjánsson, Inga D ra Sigfúsdóttir, Garber og Allegrante, 2013). Raunar virðist sem svo    n egja með líkamsþyngd s  almenn   meðal kvenna   Íslandi og   hún vari nánast í gegnum allt l fshlaupi  (Erna Matthíasdóttir, Stefán Hrafn Jónsson og  lfgeir Logi Kristjánsson, 2010). Fáar rannsóknir liggja þ  fyrir sem kryfja þ  menningarlegu og félagslegu þekkingu sem liggur   baki hugmyndum ungra kvenna um útlit og holdafar (sj  þ  Ásta Jóhannsdóttir, 2018).

  þessari rannsókn söfnuðum við sögum frá ungunum til   f  innsýn   það hvað ungar konur sj  fyrir sér   gerist   lífi kvenna sem hafa fitnað eða grennst og þ  sérstaklega   samhengi við það   vera   fara   stefnumót. Við nálgumst viðfangsefnið frá sjónarhorni fem nisks p ststr kt ralisma

(Annadís Greta Rúdólfsdóttir, 1997; Bordo, 1993; Gavey, 1989;; Weedon, 1987). Í anda Foucault (1981) skoðum við hvernig hugmyndir um kyngervi og holdafar eru hluti af orðræðum sem móta reynslu karla og kvenna og viðhorf til líkamans. Við greinum þær hugmyndir sem sögurnar byggja á og hvernig þær staðsetja ungar konur í orðræðum samfélagsins. Áður en rannsókninni sjálfri eru gerð skil ræðum við það menningarlega samhengi sem holdafar ungra kvenlíkama er túlkað út frá. Við fjöllum fyrst um nútímaneyslusamfélag og hugmyndafræði pósthemínisma og þann stað sem hún markar ungum konum.

Kynjað neyslusamfélag

Á síðustu áratugum hafa tækifæri ungra kvenna til að mennta sig, verða fjárhagslega sjálfstæðar og velja sér starfsvettvang stóraukist. Ýmsir lesa í þessar breytingar sem svo að jafnrétti kynjanna sé náð. Ungar konur þurfi einfaldlega að nýta sér frelsi sitt sem einstaklingar til að taka upplýstar ákvarðanir sem hjálpa þeim að koma ár sinni fyrir borð í samfélaginu. McRobbie (2009) vísar til þessarar hugmyndafræði sem pósthemínisma og bendir á að hún sé nátengd einstaklingshyggju neyslusamfélagsins. Gill (2017) tekur í sama streng og bendir á að áhrif pósthemínismans megi m.a. greina í því hvernig markaðsöflin bjóða lausnir til að hámarka árangur kvenna á hinum ýmsu sviðum lífsins. Neyslunni er ætlað að vera bæði valdeflandi og veita ánægju (McRobbie, 2009; Rottenberg, 2018) og er mikið framboð af ráðgjöf og sérfræðiþekkingu til að aðstoða konur við að ná markmiðum sínum. Í því samhengi má benda á að konur eru mikilvægur markhópur í afþreyingar- og fjöldameningu fyrir ráðgjöf um ástarsambönd (Alda Björk Valdimarsdóttir, 2014, 2018), hvernig hægt sé að ná árangri í starfi, þrifa heimilið, klæða sig, rækta líkamann og byggja upp sjálftraust (Riley, Evans, Anderson og Robson, 2019). Oft er þetta undir þeim formerkjum að konur þurfi að læra „að elska sjálfar sig“ og ná „að verða besta útgáfan af sjálfum sér“ (Gill, 2017). Þessi kynjaða hugmyndafræði leggur jafnframt áherslu á sjálfsögun og sjálfseftirlit sem krefst stöðugrar vinnu, bæði varðandi líkama og sál (Bartky, 1997; Bordo, 1993; Gill, 2007, 2017; McRobbie, 2009).

Nútímaneyslusamfélag einkennist af hröðu upplýsingaflæði og sjónrænum áreitum. Í því sjónarspili eru ekki allir líkamar jafnir. Gill (2007) bendir á að í hinu sjónræna hagkerfi sé hinn ungi kvenlíkami sérstaklega áberandi. Grannur líkamsvöxtur hefur verið talinn forsenda fegurðar og velgengni, sérstaklega hjá vestrænum konum. Hinn granni og vel þjáfaði líkami er því bæði fyrirmynd og markmið (Bordo, 1993; Oinas, 1998). Featherstone (2010) bendir á að einstaklingar, sem ekki tekst að standa undir kröfum um að halda sér unglegum og grönnum, eru taldir skorta viljastyrk eða vera með gallaða sjálfsmýnd.

Þær rannsóknir sem hér verður sérstaklega gerð grein fyrir skoða þá stöðu sem kvenlíkaminn hefur fengið í orðræðum neyslusamfélagsins. Þær leggja áherslu á hvernig vinnan við hann er annars vegar skilgreind sem fagurfræðilegt verkefni og hins vegar sem hluti af lífsstíl sem hefur það markmið að tryggja heilsu og vellíðan. Við gerum einnig grein fyrir því hvernig líkaminn og líkamsgerving (e. embodiment) hafa verið viðfangsefni femínískra hreyfinga sem gagnrýna fordóma gegn feitum konum, fituskömm og sjúkdómshreyfingu feitra líkama.

Kvenlíkaminn sem fagurfræðilegt verkefni

Þegar dregnar eru ályktanir um eiginleika kvenna og siðgæði skipar líkaminn veigamikinn sess (Bordo, 1993). Hann þykir vera fagurfræðilegt verkefni kvenna og í samskiptum kynjanna er hann metinn út frá fegurð og kynþokka (O'Neill, 2017). Thompson (2018) bendir á að útlit hafi orðið enn mikilvægara með tilkomu stefnumótaappa á borð við Tinder. Þar hafi skapast eins konar „kjötmarkaður“ þar sem virði sérstaklega kvenna markast af líkómum þeirra og kynþokka. Ungar konur mennta sig í þeirri tækni að sýna kynþokkann á viðeigandi hátt sem felur í sér að feta vandratað einstigi milli þess að sýna of mikið/vera of miklar eða að sýna of lítið/hafa ekki nóg (Ásta Jóhannsdóttir, 2018; Riley og Scharff, 2013). Stefnumótin eru mikilvægur vettvangur til að sýna þá tækni.

Oinas (1998) heldur því fram að ungar konur sem sífellt eru að fylgjast með og aga líkama sína séu búnað að gera hið ytra (karllæga) augnaráð (sem vegur þær og metur) að sínu. Í því samhengi er áhugavert að rannsóknir frá Svíþjóð og Íslandi sýna að ungum konum finnst vinnan við að gera líkamann „frambærilegan“ vera mikil og jafnvel streituvaldandi (Ásta Jóhannsdóttir, 2018; Strömbäck, Formark, Wiklund og Malmgren-Olsson, 2014). McRobbie (2009, bls. 94–98) tekur djúpt í árinna og telur átraskanir og kvíða fylgifiska eða kvilla pósthfeminismans og þeirrar stífu dagskrár sem ungar konur fylgja með líkama sína til að hámarka möguleika sína í samfélaginu (e. post-feminist disorders). Vinnan við líkamann er stöðug enda einkennist neyslusamfélagið af mikilli hugmyndaauðgi þegar kemur að því að benda á svæði á kvenlíkamanum sem þarfnast athygli (Elias og Gill, 2018). Svo dæmi sé tekið er rýnt í það hvort konur séu með appelsínuhúð, lærabili (e. thigh gap) og hvort greina megi spik ofan við buxnastrænginn (e. muffin top). Það kemur því ekki á óvart að rannsóknir sýni að fjöldi (ungra) kvenna er óánægður með holdafar sitt og sér líkamann sem fyrirstöðu að velgengni í ástarsamböndum (Elias og Gill, 2018). Jafnframt hefur komið fram að því meira sem þær leggja upp úr rómantískri hugmyndafræði, því óánægðari eru þær með líkama sína (Sharp og Keyton, 2016). Margt bendir til þess að áhyggjur þeirra eigi við rök að styðjast (Smith, Waldorf og Trembath, 1990). Ungir karlmenn í rannsókn Kolbrúnar Hrunnar Sigurgeirsdóttur, Þórdar Kristinssonar og Þorgerðar Einarsdóttur (2019) og í rannsókn Ástu Jóhannsdóttur (2018) áttu auðvelt með að gagnrýna og benda á annmarka á líkömum kvenna. Í viðtölum O’Neill (2017) sögðust karlmenn frekar hrífast af og vilja fara á stefnumót með konum með grannan líkamsvöxt og í góðu formi. Í rannsókn Ástu Jóhannsdóttur (2018) lýsti ungar karlmaður hneykslun á því að stúlka sem honum fannst feit skyldi leyfa sér að vera í aðsnidnum fötum. Thompson (2018) bendir einnig á að áreiti gagnvart konum á stefnumótaöppum eins og Tinder beinist oft að holdafari þeirra þar sem þær eru kallaðar feitar og ljótar. Þannig er stöðugt verið að mæla út líkama ungra kvenna út frá hefðbundnum gagnkynhneigðum viðmiðum þar sem konur eru undirskipaðar körlum og í því hlutverki að sinna þörfum karlanna (sjá einnig Kolbrún Hrunnar Sigurgeirsdóttir o.fl., 2019).

Rannsóknir benda einnig til þess að útlit og holdafar geti skipt sköpum til að stúlkur fái félagslegt samþykki innan síns jafningjahóps (sjá til dæmis Carey, Donaghue og Broderick, 2010; Gerner og Wilson, 2005). Stúlkur í þessum rannsóknum töldu að vinsælu stúlkurnar væru meðvitaðri um útlit sitt og þyngd, sem bendir til þess að umhirða líkamans sé lykilþáttur í að ná vinsældum og viðhalda þeim. Þær bentu jafnframt á að baktal um aðrar stúlkur beindist oft að útliti. Til þess að missa ekki félagslega stöðu sína og forðast stríðni og baktal fannst stúlkunum þær þurfa að viðhalda grönnum líkamsvexti (Carey o.fl., 2010). Van Amsterdam (2013) telur að þótt ungmenni af báðum kynjum finni fyrir þrýstingi um útlitskröfur og líkamsstærð, virðist þrýstingurinn meiri á ungar konur. Ungir karlmenn finni frekar fyrir kröfum um að sýna líkamlegan styrkleika.

Kvenlíkaminn sem heilsufarslegt verkefni

Í umfjöllun um holdafar og líkama kemur hugmyndin um „lífstíl“ oft við sögu (van Amsterdam, 2013). Lykilþáttur í heilbrigðum lífstíl er að huga vel að mataræði. Í því samhengi má benda á að herferðir sem hafa haft betri heilsu að markmiði leggja mikla áherslu á holdafar og megrun (Campos, 2011; Saguy, Oliver, Gaesser, Campos og Ernsberger, 2005). Sömuleiðis hafa sjónvarpsþættir þar sem einstaklingar eru settir á stífa matarkúra og í líkamsrækt náð miklum vinsældum. Áhorfendur fylgja umbreytingarferlinu eftir og fá að sjá og heyra hvernig líf einstaklinganna breytist til hins betra eftir því sem kílóin hverfa. Þeir hætta að vera fangar hins feita líkama og auka meðal annars líkur sínar á að komast í rómantískt samband (Raisborough, 2013). Einstaklingurinn, viljastyrkur hans og vinnan sem hann leggur á sig til að breyta lífstíl eru í brennidepli og þar með er ýtt undir þá hugmynd að feitar einstaklingar séu latir og sýni óábyrga hegðun (Tischner, 2019; Tischner og Malson, 2012). Í samantekt sinni á rannsóknum á þessu sviði bendir Tischner (2019) á að herferðir gegn offitu byggja oft á mjög einföldum boðskap sem leiðir til kvíða og vanlíðunar, sérstaklega hjá stúlkum. Í því samhengi hefur verið bent á að offita og átröskun eru oft með sömu undirliggjandi áhættuþætti og birtast jafnvel samhliða (Peckmezian og Hay, 2017). Svo dæmi sé tekið þá jókst kvíði vegna líkamsútlits og tíðni átröskunar sjúkdóma samfara herferð eða „stríði“

gegn offitu í Bandaríkjunum (Greenhalgh, 2012). Það auðveldar ekki málin að opinber umræða og ráðgjöf um heilbriggt mataræði, lífsstíl og líkamsþyngd er oft misvísandi og þverstæðukennd (sjá til dæmis Tischner, 2019).

Í rannsókn van Amsterdam (2013) lýstu ungmenni feitum einstaklingi sem óaðlaðandi manneskju sem bæri ábyrgð á holdafari sínu. Wykes og Gunter (2005) telja að margir tengi grannan líkama við betri heilsu og að hann tengist jafnframt hugmyndum um velgengni og kynþokka. Granni líkaminn verður táknmynd árangurs, góðra breytinga og velgengni og litið fram hjá því að þyngdartap er ekki alltaf jákvætt.

Líkamsvirðingarhreyfingin

Síðustu ár hafa ungar konur, meðal annars á Íslandi, tekið sér rými í samfélagslegri umræðu og beitt sér í málefnum sem tengjast kvenlíkamanum (Annadís G. Rúdólfsdóttir og Ásta Jóhannsdóttir, 2018). Samtök um líkamsvirðingu hafa átt sér öfluga málsvara (sjá til dæmis Sigrún Daníelsdóttir, 2016; Margrét Helga Erlingsdóttir, 2019) og hafa það að markmiði að „stuðla að virðingu fyrir fjölbreytileika holdafars, jákvæðri líkamsmynd og heilsueflingu óháð holdafari” (Elva Björk Ágústsdóttir, 2018). Þótt ekki hafi verið gerð kerfisbundin greining á málflutningi samtakanna sýnist okkur þau eiga sér samhljóm með sambærilegum alþjóðlegum hreyfingum. Líkamsvirðingarhreyfingar hafa gagnrýnt fordóma gegn feitum líkómum og lagt sig fram við að trufla ríkjandi orðræður um líkamsfegurð (Tiidenberg og Gómez Cruz, 2015). Þær hafa einnig lagt áherslu á mikilvægi þess að líkamar í öllum stærðum og gerðum séu sýnilegir. Þá hafa þær einnig gagnrýnt fordóma gagnvart feitu fólki í orðræðum samfélagsins, útlitsdýrkun og mismunun á grundvelli holdafars. Kallað hefur verið eftir heildrænni nálgun þar sem ekki er einblínt á líkamsþyngdarstuðul (BMI) einstaklingsins heldur skoðað hvernig honum líður og hvernig búið er að honum samfélagslega (sjá til dæmis Tischner, 2019; Elias, Gill og Scharff, 2017).

Sastre (2014) gagnrýnir þessar hreyfingar og segir þær stundum festast í sömu umbreytingarorðræðu og árangurssögur af megrunarkúrum. Líkt og í sögum af þeim umbreytingaráhrifum sem megrun hefur á líf einstaklinga er áhugi á að fólk deili opinberlega sögum sínum af því hvaða áhrif það hafði að taka líkamann í sátt. Líkamsvirðingarhreyfingar færa aftur á móti áhersluna frá því að breyta líkamanum yfir í að breyta hugarfarinu gagnvart líkamanum (Sastre, 2014). Elias o.fl. (2017) benda þó á að orðræður sem hvetja konur til að sættast við og elska líkama sína séu mikilvægt andóf gegn kröfunni um stöðugt sjálfseftirlit auk þess sem þær hvetji konur til þess að hætta að líta á líkama sína sem gallaða. Þær vara aftur á móti við því að markaðsöfl neyslusamfélagsins nýti þessar hugmyndir til þess að selja vörur. Þær benda á að í markaðssetningu þar sem „venjulegir“ líkamar eru hafðir í forgrunni gæti ákveðins tvískinnungs. Fyrirtæki selja vörur sínar með því að birta myndir af „alvöru“ og „náttúrulegum“ konum en nota um leið forrit og farða til þess að breyta útliti þeirra. Ef konum finnst þær vera feitar, ljótar eða með lítil brjóst er það þeirra vandamál og í þeirra valdi að breyta eigin útliti með því meðal annars að kaupa réttu vörurnar (Elias o.fl., 2017).

Af framangreindum rannsóknum má sjá að birtingarmyndir hins unga kvenlíkama í orðræðum samfélagsins hafa sterk tók á ungum konum. Útlit og holdafar virðist einnig hafa áhrif á virðingarstöðu ungra kvenna í jafningjahópnum, rómantísk tækifæri og vellíðan og því áhugavert að skoða hvers konar myndir þær sjálfar draga upp af kvenlíkamanum. Rannsóknin sem hér verður gerð grein fyrir var uppistaðan í meistaraverkefni fyrri höfundar og var gögnum safnað með sögulokaaðferð (Clarke, Braun, Frith og Moller, 2019; Clarke, Hayfield, Moller og Tischner, 2017). Leiðarhnoðan er eftirfarandi rannsóknarspurning: Hvaða hugmyndum byggja ungar konur á þegar þær túlka og gera grein fyrir mikilvægi holdafars ungra kvenna í tengslum við stefnumót?

Aðferð og gögn

Þegar beitt er sögulokaaðferð fá þátttakendur upphaf að sögu (yfirleitt um 1-3 línur) sem þeir eru beðnir um að ljúka. Aðferðin er gagnleg við rannsóknir á viðkvæmum málefnum þar sem þátttakendur eru ekki beðnir um að ræða um sína eigin persónulegu reynslu heldur skálda sögu (Clarke o.fl., 2017). Þátttakendur hafa mikið svigrúm til að ákvarða hvers konar upplýsingar þeir láta frá sér en söguupphafið setur þá alla á sama upphafsreit sem þeir skapa síðan sögu út frá. Sögurnar eru skáldskapur en allar eiga þær sér það sammerkt að til þess að vera skiljanlegar þurfa þær að byggja á eða setja fram hugmyndir sem aðrir úr sömu menningu geta borið kennsl á. Rannsóknin snýr enda ekki að því að meta sannleiksgildi frásagnanna heldur staðsetja þær í menningu þátttakenda og skoða hvaða hugmyndir og gildismat koma þar fram (Clarke o.fl., 2019).

Í þessari rannsókn var notað samanburðarsnið sem fól það í sér að hluti þátttakenda fékk upphaf að sögu þar sem sögupersónan Ásdís hafði grennst en aðrir þátttakendur fengu söguupphaf þar sem Ásdís hafði bætt á sig. Söguupphafið var prófað áður en rannsóknin var framkvæmd. Á grundvelli þeirrar prófunar var ákveðið að nota orðalagið að Ásdís hefði bætt á sig frekar en að hún hefði fitnað þar sem það þótti minna „studandi“. Þegar þátttakendur höfðu lokið sögunni voru þeir beðnir um að svara tveimur aukaspurningum. Söguupphafið og spurningar sem tengdust því voru eftirfarandi:

Saga 1 – sagan um Ásdís sem hefur grennst

1. Ásdís er að fara á stefnumót. Hún lítur í spegil og sér að hún hefur grennst. Hvað gerist svo... (skrifið a.m.k. 200 orð/10 línur)

1a. Hvernig myndir þú lýsa Ásdísi?

1b. Lýstu því hvers vegna og hvernig Ásdís grenntist.

Saga 2 – sagan um Ásdís sem hefur bætt á sig

2. Ásdís er að fara á stefnumót. Hún lítur í spegil og sér að hún hefur bætt á sig nokkrum kílóum. Hvað gerist svo... (skrifið a.m.k. 200 orð/10 línur)

2a. Hvernig myndir þú lýsa Ásdísi?

2b. Lýstu því hvers vegna og hvernig Ásdís bætti á sig.

Rannsóknin fór fram með rafrænum hætti í gegnum SurveyMonkey. Auglýst var eftir þátttakendum í gegnum samfélagsmiðla þar sem birt var slóð að rannsókninni. Þegar þátttakendur opnuðu slóðina voru þeir fyrst beðnir um að lesa upplýsingar um rannsóknina. Upplýsingasíðan tilgreindi hverjir væru aðstandendur rannsóknarinnar, rannsókninni var lýst, þátttakendum voru kynnt réttindi sín og hvernig tryggt yrði að ekki væri hægt að rekja svörin til þeirra. Þegar þátttakendur höfðu merkt við að þeir hefðu kynnt sér rannsóknina og uppfylltu skilyrði til að taka þátt gátu þeir farið inn á aðra síðu þar sem hin eiginlega rannsókn hófst og þeir voru beðnir um að skrifa sögu. Var það tilviljun háð hvort söguupphafið þátttakendur fengu. Þegar þátttakendur höfðu lokið við að skrifa söguna og svara aukaspurningum voru þeir beðnir um að svara fimm bakgrunnsspurningum um hvernig þeir skilgreindu kyn sitt, aldur, menntunarstig og hvort þeir væru í námi og/eða vinnu (sjá töflu 1).

Tafla 1. Bakgrunnsupplýsingar um þátttakendur

Heiti	
Skilgreining á kyni	Kona 71; Transgender 1; Síð kona
Aldur	18 ára-2; 19 ára-18; 20 ára-13; 21 árs-9; 22 ára-11; 23 ára-8; 24 ára-11
Hjúskaparstaða	Einhleyp 32; í sambandi 28; í sambúð 10; Gift 3; Annað 1 (að hitta strák)
Menntun	Grunnskólapróf 21; Framhaldsskólapróf 45; Háskólapróf 7; Iðnmenntun 1

Þar sem rannsóknin var rafræn og nafnlaus bauðst þátttakendum að skrá gervinafn við lok þátttöku sem þeir gátu notað ef þeir vildu draga sig úr rannsókninni síðar.

Upphaflega var markmiðið að fá 40 þátttakendur (20 fyrir hvora sögu) en alls bárust 81 saga, 34 sögur fyrir upphaf 1 og 47 sögur fyrir upphaf 2. Af þeim 81 svörum sem bárust voru 72 sögur greindar, 33 sögur fyrir söguupphaf 1 og 39 sögur fyrir söguupphaf 2. Ástæðan fyrir því að ekki allar sögurnar voru greindar var annars vegar sú að sumir þátttakendur svöruðu aðeins bakgrunnsspurningum og luku ekki sögunni og hins vegar að sumar sögurnar voru of stuttar (ein setning) og efnisrýrar. Vert er þó að taka fram að einhverjar styttri sögur voru teknar með í greiningu því þær sögðu mikið þrátt fyrir fá orð. Dæmi um slíka sögu er: „Hún fer í spandex og víðann svartann kjól til að fela“.

Gögnin voru þemagreind samkvæmt aðferð sem kennd er við Braun og Clarke (Terry, Hayfield, Clarke og Braun, 2017). Sögurnar voru fyrst lesnar ítarlega og síðan kóðaðar. Að lokinni kóðun var komið með fyrstu tillögu að þemum og skoðaðar sérstaklega andstæður og sameiginlegir þættir milli sagna sem fengu upphaf 1 eða upphaf 2. Loks voru settar fram tillögur að lokaþemum

Niðurstöður

Alls voru greind 4 meginþemu: (1) Líkaminn má ekki valda (honum) vonbrigðum, (2) sjálfstraust og líðan tengist ánægju sögupersónu með útlit sitt, (3) líkaminn og sjálfið sem verkefni og loks (4) andóf gegn útlitskröfum er forsenda þess að taka líkamann í sátt. Rauður þráður gegnum öll þessi þemu, fyrir utan hið síðasta, er skömmin sem fylgir því að fitna og vera feitur. Einnig er áhugavert að yfirleitt þegar kyn þess sem Ásdís á stefnumót við er tilgreint virðist gengið út frá því að það sé karlmaður og að Ásdís sé gagnkynhneigð. Greiningin er undirbyggð með tilvitnunum úr sögum þátttakenda og eru þær með stafsetningu og orðalagi þeirra.

Líkaminn má ekki valda (honum) vonbrigðum

Það einkennir þetta þema að sögupersónunni er umhugað um að líkami hennar kalli eftir jákvæðum viðbrögðum frá aðilanum sem hún ætlar að hitta á stefnumótinu. Einnig kemur sterkt fram að feitur líkami er talinn líklegur til að valda vonbrigðum, veki jafnvel andstygð og að virði hans sé minna en virði granns líkama. Granni líkaminn er þess virði að sýna og líklegur til að vekja gleði hjá þeim sem hún hittir á stefnumótinu. Samanber: „Hún gleðst yfir árangrinum og það að hún sé grönn ætti nú að auka líkurnar að stefnumótið verði ekki vonsvikið!“

Í sögum af því þegar Ásdís hefur fitnað breytist eftirvæntingin í áhyggjur af því hvort aðrir taki eftir þyngdaraukningunni. Þessar sögur sýna glöggst hvernig söguhetjan er búin að gera hið ytra mælandi augnaráð að sínu (Gill, 2007; Oinas, 1998). Hún efast jafnvel um hvort hún eigi að fara því „hann á eftir að sjá hvað hún er feit.“ Áhyggjurnar beinast aðallega að því hvort hann muni „dæma hana“ eða „ekki sjá hana eins og hún er“. Hann gæti jafnvel hafnað henni þar sem hún hefur villt um fyrir honum og er feit en ekki grönn. Ásdís er því nánast eins og vara á markaðstorgi sem hægt er að samþykkja eða hafna (sjá til dæmis Thompson, 2018). Þetta er einnig í samræmi við niðurstöður úr rannsókn Ástu Jóhannsdóttur (2018) þar sem kemur fram

að ungar konur eru mjög meðvitaðar um hvernig ungir karlar sjá þær.

Hún velti því fyrir sér hvernig strákurinn myndi bregðast við ef stefnumótið myndi leiða til samræðis og hún klædd í ósmekkleigustu flík sína... Sú hugsun varði þó stutt því hver ætti að vilja sofa hjá þessari hlussu.

Hún hugsar sig um hvort að hún ætti í raun og veru að fara á stefnumótið þar sem að þetta er kannski ekki líkaminn sem manneskjan sá á myndum af henni á netinu.

Einnig virðist gengið út frá því að holdafarið gefi vísbendingu um þá manneskju sem sögupersónan hefur að geyma.

Hún vonar að Hlynur, strákurinn sem hún er að fara með á stefnumótið, dæmi hana ekki vegna vaxtarlagsins.

Sumar sögurnar eru martraðarkenndar og snúast um særandi athugasemdir frá öðrum sem setja út á útlit Ásdísar. Þessir aðilar eru í sögunum oftast fyrrverandi kærastar, í einu tilviki ókunnug manneskja á netinu og í annarri samnemandi í skóla. Í einni sögu greinir þátttakandi frá því að Ásdís hafi grennst til þess að „sýna fyrrverandi hennar hverju hann er að missa af“ því að hann „gerði svo lítið úr henni fyrir að vera breiðari en aðrar stelpur“. Eftir að hafa grennst er hún mjög ánægð með sig en það breytist þegar hún rekt á fyrrverandi kærasta sinn í bíó á stefnumótinu:

Þegar hún mætir í bíóið rekt hún á fyrrverandi og fer allt í einu að fela magann sem sést í þrönga bolnum sem hún er í. Hún reynir að fela sig á bakvið Sigga sem stóð í röðinni að kaupa sér popp. Þegar fyrrverandi hennar lítur í burtu ætlar hún að hlaupa inná klósettin en þá kallar hann „Ásdís?“ Og hún frýs, „Hvað á ég að gera? Á ég að snúa mér að honum og tala við hann? Eða á ég að hlaupa burt?“ Hugsar hún, en það var of seint, hann var kominn til hennar. Hún segir „hæ“ og hann segir „Hæ, ég vildi bara spyrja, er leyfilegt fyrir svín að klæðast þröngum fötum?“. Við þessi orð hleypur Ásdís heim grátandi og grét restina af nóttinni.

Fyrrverandi kærastinn smánar hana og líkir henni við dýr og er hún í rauninni afmennskuð. Lýsingin á Ásdísi sem „hlussu“ sýnir líka lágt virði og ákveðna andstyggð á líkama hennar og er það ekki ósvipað því viðhorfi sem Skeggs (2004) lýsir til líkama lágstéttarkvenna í Bretlandi og Thompson (2018) lýsir í rannsókn sinni á kynferðislegri áreitni á Tinder. Ásdís virðist full af skömm vegna líkama síns og reynir að fela sig frá öðrum. Svipað dæmi birtist í sögu þar sem Ásdís er í upphafi mjög ánægð með sig eftir að hafa grennst og ákveður að taka myndir af sér þar sem hún er í brjóstahaldaranum og deila þeim á samfélagsmiðlum:

Hún deilir nokkrum myndum og fær helling af jákvæðum comment-um. Þessi comment gera hana mjög gláða. Eftir stefnumótið tekur hún fleiri myndir af sér og deilir þeim. En á þeim myndum kemur 1 ljótt comment. Eftir það brotnar hún niður og verður mjög ósatt með sjálfa sig og hættil að borða nógu mikið.

Gleði Ásdísar yfir góðum árangri í megruninni endist ekki lengi þar sem hið ytra augnarád setur Ásdísi aftur skordur (samanber Oinas, 1998). Ein ljót athugasemd veldur því að hún brotnar niður og hættil að borða. Gleðin yfir að ná góðum árangri í megrun markast af því hversu vel aðrir (sérstaklega mögulegir ástmenn) kunna að meta hann. Sögurnar sýna þá miklu skömm sem söguhetjan finnur fyrir úr umhverfinu fyrir að vera of feit. Vanlíðanin er slík að hún kys jafnvel að fara ekki úr húsi frekar en valda öðrum vonbrigðum.

Hún hættil að fara út úr húsi nema að það væri nauðsynlegt því hún vissi að fólk myndi taka eftir því að hún væri búin að fitna, í framhaldi af þessari vanlíðan minnkaði hún matarskammtana og á endanum var hún varla að borða neitt yfir daginn. Þegar hún grenntist svo þá fór fólk að hrósa henni því hún væri búin að grennast og henni leið vel í smá stund en hélt samt áfram að borða lítið til að fá meiri athygli og skapaði bara meiri vanlíðan.

Í þessu þema kemur fram ótti Ásdísar við eftirlit annarra gagnvart líkama sínum. Óttinn beinist aðallega að eftirliti frá einstaklingum sem hún ætlar að hitta á stefnumóti eða fyrrverandi kærustum sem hafa áður gagnrýnt útlit hennar. Það eru þeir, ungu karlmennirnir, og augnaráð þeirra sem skiptir máli. Þetta er áhugavert í ljósi niðurstaðna Ástu Jóhannsdóttur (2018) og O'Neill (2017) þar sem kom fram að ungir karlmenn vægju virkilega og mætu líkama ungra kvenna. Fram kemur að Ásdís finnur fyrir skömm vegna þess að öðrum finnst hún of feit. Eftirlitið veldur því að Ásdís setur sér skorður með því að hætta að borða eða fer jafnvel ekki úr húsi. Skömmin gerir það að verkum að henni finnst ástæða til að fela líkama sinn fyrir hinu ytra dæmandi augnaráði. Skömmin er þannig notuð til að hafa taumhald á Ásdísi (sjá einnig Thompson, 2018). Sögurnar sýna einnig að þátttakendur þekkja vel til þeirra fordóma sem beinast gegn feitum líkómum (sjá til dæmis Tischner, 2019).

Sjálfsstraust og líðan tengist ánægju sögupersónu með útlit sitt

Í þessu þema kemur fram hversu nátengt sjálfsstraust Ásdísar er því hversu vel henni finnst hún líta út. Til að líta vel út eða virðast heilbrigð þarf hún helst að vera grönn. Fatnaður skiptir máli í þessu samhengi og er markvisst notaður af söguhetjunni. Ýmist felur fatnaðurinn líkamsgalla (holdafar) og tekur athyglina frá kroppnum og Ásdísi líður betur eða hann dregur athyglina að henni og líkamanum. Einnig kemur skýrt fram í þessu þema að oft skiptir ekki máli hvort Ásdís sé feit eða grönn, henni finnst hún aldrei líta nógu vel út og sér bara gallana í eigin fari, þar af leiðandi er hún kvíðin, óörugg og með lítið sjálfsstraust. Líðan Ásdísar er skýrð með viðhorfinu sem hún hefur til sjálfrar sín en einnig þeirri menningu sem hefur skapast í vinkonuhópum þar sem stúlkur bera sig saman hver við aðra. Veikleikann er þó að finna innra með henni sjálfri því hún lætur útlitskröfur hafa áhrif á sig.

Eftirfarandi tilvitnun sýnir hvernig sjálfsstraustið er tengt því að söguhetjan er grönn:

Hún finnur annan kjól sem að hún hefur ekki notað lengi. Hún áttaði sig á aldrei á því hversu fallegur hann væri. Og núna passar hún fullkomlega í hann. Hún lítur ánægð í spegilinn og röltir af stað. Í fyrsta skipti, full sjálfsstrausts.

Í þessum sögum kemur fram að liturinn á klæðnaðinum skiptir máli. Rauði liturinn er einungis við hæfi þegar Ásdís lítur vel út, þ.e.a.s. er grönn. Þetta er áberandi litur sem dregur athyglina að Ásdísi. Svarti liturinn aftur á móti er notaður til að klæða af og leiða athyglina frá líkamanum.

Hún var búin að velja sér að fara í flegnu rauðu skyrtunni en þegar hún var komin í hana leist henni ekki á að láta sjá sig svoleiðis á almanna færi. Hún fór því aftur í fataskápinn sinn og tætti hin og þessi fót út og var í miklum vandræðum að velja klæðnað sem myndi ekki sýna mikið hold né vera þröngt. Eina sem henni langaði að vera í var svarta skyrtan sem hún hafði verið í síðustu helgi.

Nokkrir þátttakenda lýsa Ásdísi með orðum eins og „þessi týpíska óörugga stelpa“ eða „þessi týpíska stelpa sem er aldrei ánægð með sig.“ Til dæmis greinir einn þátttakandi frá því að Ásdís sé „týpísk óörugg stelpa sem að kennir þyngdinni um óöryggið“. Vanlíðan Ásdísar er skýrð með skorti á sjálfsstrausti og veikri sjálfsmynd: „Hún veit að henni ætti ekki að líða illa við að bæta nokkrum kílóum á sig en ræður ekki við tilfinninguna og brýtur sig niður fyrir það.“

Veikleiki Ásdísar snýst fyrst og fremst um að hún er of mikið að bera sig saman við aðra. Sögurnar lýsa hversu mikil áhersla er lögð á grannan líkama í jafningjahópnum. Samanburðurinn virðist í þessum tilfellum ekki ólíkur því sem greina má í vinkonuhópum unglingsstúlkna (sjá til dæmis Carey o.fl., 2010).

Hún reynir að hugsa ekki mikið um útlitið sitt en það er erfitt því allar vinkonur hennar segjast vera feitar, þegar þær eru grennri en Ásdís. Hún verður stundum mjög óörugg með sig vegna þess að hún heldur að hún sé feitust í vinahópnum og engin vilji fara með henni á deit eða vera að hitta hana.

Hún reynir að geðjast jafnöldrum og fylgjast með því sem er intil þess að fá að vera með en það er í rauninni óöryggið sem að er að angra hana.

Lýsingum á óöryggi Ásdísar er oft fylgt eftir með útlistun á jákvæðari eiginleikum í fari hennar sem hún sér ekki sjálf, svo sem:

Ásdís er manneskja sem hugsar mikið út í hvað aðrir hugsa en reynir að láta eins og henni sé sama. Hún hugsar mikið um útlit, er kvíðin og svartsýn. Auk þess er hún finasta stelpa, góðhjörtuð og dugleg.

Lýsir einn þátttakandi henni svo: „Hún er óörugg með hvað öðrum finnst [...] ung stelpa sem hefur uppá svo margt fleira að bjóða en hún telur sjálf.“ Í grunninn má því segja að Ásdísi og slæmri sjálfsmynd hennar, sem orsakast m.a. af því að hún er alltaf að bera sig saman við aðra, sé kennt um það hversu illa henni líður.

Í stuttu máli má segja að þátttakendur greina mikið líkamsóöryggi og er áhugavert hvernig sumir þátttakendur lýsa óörygginu sem „týpískum“ eiginleika fyrir stelpu: „Hún er bara hefðbundin stelpa sem er að reyna að vera flott og prúð. Eða sú ímynd sem samfélagið hefur af kvenfólki.“ Þetta styður m.a. rannsóknir Strömbäck og féлага (2014) um streituna sem ungum konum finnst fylgja því að vinna með líkamann. Hugmyndin um að „vera aldrei nóg“ birtist skýrt í þessum sögum. Þessar lýsingar eru einnig í samræmi við greiningar til dæmis Gill (2017) og Rottenberg (2018) á póstheminisma þar sem fram kemur að það er fyrst og fremst líkaminn og útlit hans sem skilgreinir kvenleikann. Gott útlit verður um leið skilyrði fyrir því að ungum konum finnst þær valdefldar og með sjálfstraust. Þetta kemur einnig skýrt fram í því hvernig menningunni í vinkonuhópunum er lýst í sögunum. Í sögunum finnst Ásdísi henni stöðugt vera að mistakast að sýna rétt útlit. Því fylgir óöryggi og kvíði og í kjölfarið fylgir skömm (sjá til dæmis Bartky, 1997).

Líkaminn og sjálfið sem verkefni

Rauði þráðurinn í þessu þema er að konur þurfa stöðugt að vinna með líkama sína og sig sjálfar. Vísað er í lífsstíl og jafnvel tímabundin átök til að koma líkamanum í rétt horf. Þrástef sem við þekkjum úr nútímasamfélagi, til dæmis að verða besta útgáfan af sjálfum sér (sjá til dæmis Gill, 2017; Rottenberg, 2018), stinga upp kollinum í þessum sögum. Þar er þó lögð áhersla á að Ásdís verði að gæta hófs. Stundum getur vinnan við líkamann farið út fyrir öll skynsemismörk og leitt til átröskunar. Meðalhófið er samt vandratað.

Þátttakendur minnst á lýtaaðgerðir sem lausn fyrir Ásdísi. Ein slík saga hefst á því að Ásdís er ekki viss hvort hún er ánægð með að hafa grennst þar sem hún vill „vera smá curvy“ og er að safna sér fyrir lýtaaðgerð til þess að stækka brjóstin og rassinn. Lausnin sem felst í því að kaupa þjónustu til að laga „galla“ líkamans er vissulega eitt af því sem neyslusamfélagið býður upp á (Elias og Gill, 2018; Gill, 2007;).

Í þessu þema kemur sterkt fram að vinnan við líkamann er stöðug og aldrei hægt að slá slöku við.

Hún verður ánægð með sig því loksins hefur það tekist. Hún skoðar sig betur í speglinum og hugsar með sér að núna þurfi hún bara að missa nokkur kíló í viðbót til þess að hún verði fullkomlega sátt við sig. Ásdís grípur í þröngan kjól sem hún hafði keypt aðeins of lítinn. Hana langar að fara í hann á deitið en hvað ef hún borðaði nú aðeins of mikið? Ef hún yrði þanin í lok kvöldsins? Hún gat ekki hugsað sér að hann myndi sjá belginn standa út svo hún greip pirruð í víða skyrtu. Þegar hún væri orðin mjó gæti hún verið flott í öllu því sem hún vildi, kjóllinn þyrfti bara að bíða.

Í sögunum kemur fram hversu erfitt verkefnið að rækta/temja líkamann er og að það krefjist þess að setja sér markmið og endurskoða slæmar venjur og lífsstíl. Margir þátttakendur segja frá því að Ásdís hafi bætt á sig vegna þess að hún hreyfi sig lítið og borði of mikið. Hugtakið „að leyfa sér“

er notað en ef Ásdís leyfir sér of mikið fitnar hún. Ef hún er grönn má hún „leyfa sér“ en verður að passa sig. Hér er enn komið inn á hversu erfitt er að finna hinn gullna hófsama meðalveg með líkamann sem m.a. Riley og Scharff (2013) hafa fjallað um. Þegar Ásdís er búin að „leyfa sér alltof mikið“ verður hún að „taka sig á“.

Hún svekkir sig þínu yfir því og hugsar að hún þurfi nú að fara taka sig aðeins á í mataræðinu. Hún viðurkennir fyrir sér að hún sé búin að vera leyfa sér alltof mikið af allskonar fæðu og þurfi að fara skoða það aðeins.

Aðrir þátttakendur greina frá því að Ásdís hafi grennst því hún neitar sér um mat. Þeir nefna til dæmis að hún „hætti að borða“, „svelti sig fyrir stefnumótið“ eða að hún „borðaði nær ekkert og æfði 2x á dag“. Í þessu samhengi nefna margir átröskun sem ástæðu fyrir þyngdartapi Ásdísar. Áherslan er á að fólk velur sér lífsstíl og ber sjálft ábyrgð á líkamsástandi sínu.

Hugmyndin um að verða besta útgáfan af sjálfri sér birtist í frásögnum þátttakenda. Sögurnar einkennast af því að Ásdís ákveður að „taka sig í gegn“ og „vinna í sjálfri sér“ svo henni líði betur með sjálfa sig. Einn þátttakandi lýsir henni sem „ungri konu með lítið sjálfstraust en hún vill bæta það og vill verða besta útgáfan af sjálfri sér“. Það koma einnig upp í nokkrum sögum hugmyndir um að Ásdís hefur „valdið“ til þess að grennast ef hún ákveður að það sé það sem hún vill. Einn þátttakandinn skrifar: „Ef Ásdísi myndi líða illa með sig á einhvern hátt þá hefur hún valdið til að breyta því“. Annar þátttakandi segir: „Þessi auka kíló eru fljót að fara ef hún ætlar sér að léttast um nokkur kíló“. Þetta er í samræmi við þær miklu áherslur sem lagðar eru í samtímamenningu á að einstaklingurinn beri ábyrgð á sjálfum sér, sinni heilsu og lífsstíl (sjá Tischner, 2019). Mikilvægi þess að vinna með sjálfstraustið og „laga það“ sést glögg í annarri sögu þar sem Ásdísi er hafnað því að hún er ósatt með sjálfa sig. Ekki er aðlaðandi að vera með lélegt sjálfstraust:

Í lok kvöldsins labbar deitið Ásdísi heim að dyrum, Ásdís hallar í átt að koss en deitið vísar frá. Ásdís spyr hvað sé að? Deitið svarar „mér þykir leiðinlegt að sjá svona fallega og sterka konu eins og þig með svona lítið sjálfssálit og þykir mér það því miður ekki fallegur eiginleiki. Kannski er best að þú lagir það áður en þetta gengur eitthvað lengra af því það er erfitt að elska manneskju sem elskar sig ekki sjálf“.

Einnig koma fram hugmyndir um að Ásdís þurfi fyrst að vinna í sjálfri sér ef hún vill verða hamingjusöm og finna sér maka líkt og þessi þátttakandi greinir frá. Hún þarf að koma „hausnum“ á sér á sinn besta stað:

Eftir stefnumótið ákveður Ásdís að skoða fjarþjálfanir því hún vill losna við aukakílóin og verða besta útgáfan af sjálfri sér. Eftir marga daga að hugsa um þessi aukakíló ákveður hún að skrá sig í fjarþjálfun og gengur það rosalega vel fyrir sig. Hún varð besta útgáfan af sjálfri sér og líður mun betur andlega. Hún ákvað að bjóða manningunni aftur á stefnumót þar sem hausinn á henni var kominn á sinn besta stað. Stefnumótið gekk eins og í sögu og eru þau búin að vera saman núna í að verða 10 ár og eru 2 börnum ríkari, Ásdísi finnst fjarþjálfunin hafa gjörsamlega breytt henni og hennar hugsunarhætti.

Í þessum lýsingum er lögð áhersla á að Ásdís vinni í sjálfri sér fyrir sjálfa sig. Einn þátttakandi segir svo frá: „Aðeins hún sér breytingarnar í speglinum, enginn annar mun svo sem taka eftir þeim. En henni gæti ekki verið meira sama, þessi breyting á lífstíl er bara fyrir hana sjálfa.“ Þessar hugmyndir eru í samræmi við niðurstöður Shugart (2010) þegar greint var hvaða hvati liggur að baki hjá einstaklingum sem vilja grenna sig. Þetta viðhorf einkennir einnig pósthómíniska menningu þar sem lausnir við „vandamálum“ kvenna eru settar fram sem skemmtileg verkefni fyrir þær sjálfar (Alda Björk Valdimarsdóttir, 2018; Gill, 2007).

Andóf gegn útlitskröfum er forsenda þess að taka líkamann í sátt

Þetta þema einkennist af gagnrýninni afstöðu gagnvart þeim útlitskröfum sem gerðar eru til ungra kvenna. Gefin er innsýn í innra samtal Ásdísar við sjálfa sig þar sem hún ögrar óraunhæfum væntingum um útlit. Þetta þema var meira áberandi þegar Ásdís hafði bætt á sig og hugmyndirnar oft í samræmi við málflutning líkamsvirðingargreyfingarinnar um að við þurfum að breyta hugarfari okkar gagnvart líkamanum (Sastre, 2014) og storka ríkjandi hugmyndum um líkamsfegurð (Tiidenberg og Gómez Cruz, 2015).

Andófið gagnvart ríkjandi viðmiðum um líkamsútlit kvenna birtist á þann veg að Ásdís ákveður að vera sátt með sjálfa sig eins og hún er:

Hún fer að hugsa hvort hún eigi nokkuð að fara á stefnumótið. Af hverju er hún búin að bæta á sig? Hún hugsar með sér andskotinn ég sem var orðin svo fín. Svo áttar hún sig á því að svo lengi sem hún er sátt með sjálfa sig og er með sjálfstraust þá þarf hún ekkert annað. Hún má alveg hafa bætt á sig nokkrum kílóum því hún er ánægð með sig. Hún fer á stefnumótið og það gengur bara vel. Hún fer ekki í aðhalds buxum!

Hér koma aðhaldsbuxur við sögu og þær fá í sögunum svipaða stöðu og hamlandi lífstykki eldri kynslóða. Ákvörðunin um að fara ekki í aðhaldsbuxur er sett fram sem ákveðin frelsisyfirlýsing. Þó nokkrar sögur þar sem Ásdís hefur bætt á sig eru með svipuðum tón. Sögurnar einkennast af því að Ásdís byrjar að efast um sig en herðir síðan upp hugann og talar fallega til sín: „Hún horfir á sig og segir: „Þú hefur vissulega bætt á þig nokkrum kílóum en ég er sterk, dugleg og sjálfstæð kona.““

Sögurnar einkennast margar af ákveðinni afstöðu sem segir „ég er eins og ég er og mér er sama hvað þér finnst“. Það er afstaða sem lýsir frelsi frá íþyngjandi útlitskröfum og vellíðan. Kemur það skýrt fram í þessari frásögn:

Hún fer í kjólinn sem hún ætlar í á stefnumótið, og sér að hann er þínu þröngur á sér, en finnst hún samt líta vel út. Hún setur á sig makeupið og lagar hárið sitt og lítur svo í spegillinn og sér fókking heita stelpu líta aftur á sig. Hún hugsar með sér hverjum er ekki drullu sama að hún hafi bætt þínu á sig henni líður vel í líkamanum sínum og er bara drullu flott.

Einnig kemur fram í nokkrum sögum yfirlýsing Ásdísar um að ef „deitinu“ líki ekki vel við útlit hennar að þá sé hann ekki þess virði. Má þar einnig greina hugmyndina um að valdefling snúist um það að láta ekki hugmyndir samfélagsins trufla sig.

Ásdís réttir úr bakinu og sléttir úr kjólnum sem hún hafði valið í gær með mestu vissu. Þessi kíló sögðu ekkert um hana og víst væri að stefnumótið hennar tæki aldrei eftir þeim. Hún nær í jakkann sinn og slengir hurðinni á eftir sér. Kannski þyrfti hún ekki að hafa þessi læti en þetta high sem umlykur hana í augnablikinu lætur hana næstum svífa niður stigann. Já! Enginn getur stöðvað hana, og ef einhver ætlar sér að reyna munu þessi svokölluðu aukakíló bara hjálpa til við að ryðja þeim úr vegi.

Þessi skemmtilega frásögn lýsir því hvernig Ásdís fyllist krafti og sjálfstrausti eftir að hafa ákveðið að hætta að efast um sjálfa sig. Þátttakandi lýsir því að streitan sem Ásdís upplifir sé eðlileg þar sem „við lifum í samfélagi fullkomleika. Þar sem allir eru þeir einu sem eru ekki fullkomnir.“

Andófið má einnig greina í þeim ástæðum sem gefnar eru fyrir þyngdarbreytingum Ásdísar. Nokkrir þátttakendur lýsa ákveðinni frelsun frá sjálfsaga þegar þeir voru spurðir hvers vegna og hvernig Ásdís bætti á sig. Ásdís bætir til dæmis á sig „vegna þess að hún hefur verið að njóta“ eða að „hún er hætt að pæla í hverju grammi og líður vel“. Einn þátttakandi segir svo frá: „Hún fór að njóta lífsins frekar en að festast í feðraveldi samfélagsins um útlit og hvernig konur eiga að haga sér.“ Þessar lýsingar eru mjög fémínískar og benda þær til þess að Ásdís hefur náð að losa

sig frá samfélagslegum kröfum um sjálfsga og útlitsviðmið. Andófið er einnig til staðar í sögum þar sem Ásdís hefur grennst en ekki með eins afgerandi hætti. Birtist það á þann hátt að Ásdís er alveg sama um að hafa grennst. Aðrar sögur segja Ásdísi óánægða með að hafa lést sem þó þykir eftirsóknarvert í nútímasamfélagi og tilgreina að það sé tilkomið vegna streitu og álags.

Þessar sögur eru gagnrýnar á hvernig ungar konur eru mældar út og þá m.a. af þeim sem þær ætla að hitta á stefnumótinu. Ein sagan greinir frá hugsunum Ásdísar: „Ef maðurinn sem hún er að hitta fílar ekki hvernig hún lítur venjulega út þá geta þau ekki verið saman. Hún er eins og hún er.“ Í annarri sögu kippir Ásdís sér lítið upp við að hafa grennst „enda finnst henni að það ætti ekki að skipta máli hvernig líkaminn hennar lítur út, svo lengi sem henni líður vel í eigin skinni“. Hún minnst einnig þess að fólk hafi gert ráð fyrir því að hún sé með átröskun vegna þess hversu grönn hún er og vonar að einstaklingurinn sem hún er að fara á stefnumót með „sé á sama plani og hún sjálf hvað varðar hugmyndir um líkamsvirðingu, og einbeiti sér frekar að því hve skemmtileg og fyndin hún er, en að skoða líkama hennar“. Má hér greina áfram femíniskar hugmyndir í frásögn þátttakanda og á það sér sterkan samhljóm með greiningum um femíniska orðræðu meðal ungra kvenna á Íslandi (Annadís G. Rúðólfsdóttir og Ásta Jóhannsdóttir, 2018). Einnig eru hér margar tilvísanir í málflutning líkamsvirðingarhreyfingarinnar sem hér eru settar í valdeflandi samhengi (Sastre, 2014; Tiidenberg og Gómez Cruz, 2015).

Lokaorð

Þó svo að sögurnar séu margar settar fram sem gaman- eða ýkjusögur hafa þær alvarlegan undirtón. Við sjáum samhljóm með sögunum og samfélagsumræðum varðandi ungar konur. Í gegnum sigra og ófarir Ásdísar má greina mikinn þrýsting á ungar konur að líta vel út, þ.e. vera grannar. Frásagnir þátttakanda endurspeglar hversu sjálfsga þykir að konur setji sjálfum sér skörður og agi líkama sína ef þeir eru ekki í samræmi við útlitskröfur samfélagsins (Bordo, 1993). Þar birtist skýrt orðræða hins kynjaga neyslusamfélags sem gerir kröfur um stöðugt sjálfseftirlit og sjálfsga til að ná árangri (Bartky, 1997; Bordo, 1993; Gill, 2017; Rottenberg, 2018). Einstaklingshyggjan sem einkennir þá samfélagsorðræðu kemur sterkt fram í því að lítið er svo á að það sé á valdi Ásdísar að laga útlit sitt. Jafnframt kemur hún fram í þeim hugmyndum að það sé undir Ásdísi komið að vinna með „hausinn á sér“ eins og þátttakendur orða það. Jafnvel þó svo að viðurkennt væri að það væri sterkur samfélagslegur þrýstingur á stúlkur að vera grannar liggur lausnin í að fá þær til að hætta að vera stöðugt að bera sig saman við aðra. Ef sjálfstraustið er ekki í lagi þurfa þær að vinna með þær huglægu takmarkanir sem skerða líf þeirra. Þær, hugarfar þeirra og hégómagirnd eru vandamálið frekar en íþyngjandi útlitskröfur frá samfélaginu.

Sögurnar lýsa einnig vel andstyggðinni sem sumar ungar íslenskar konur upplifa á líkama sínum ef útlit þeirra er ekki í takt við samfélagsleg viðmið um kvenleika (sjá einnig Ásta Jóhannsdóttir, 2018). Lýsingar þar sem Ásdís er líkt við svín eða kölluð hlussa afhjúpa hversu miklu máli útlitið skiptir í hugmyndum þátttakanda um ástarsambönd og hvílík skömm fylgir því að vera feitur. Hlússan er sú sem tekur of mikið rými, svínið er skítugt og ekki mennskt. Kvíðinn og líkamsskömm fylgir Ásdísi hvort sem hún hefur grennst eða fitnað og hefur á henni sterkt taumhald. Í raun má segja að þær hugmyndir hafi komið fram áður en farið var að safna gögnum en í forprófun á söguupphafi þótti betra að segja að Ásdís hefði „bætt á sig“ en að hún hefði „fitnað“. Þessi krafa um orðalagsbreytingu segir út af fyrir sig mikið um hversu viðkvæmt mál það er fyrir ungar konur að fitna. Hér skiptir það máli að söguhetjan er sett í þær aðstæður að hún er að fara á stefnumót en flestir virðast ganga út frá því að það sé við karlmann og iðulega gengið út frá því að hið dæmandi augnarád tilheyri karlmanni. Hvort sem Ásdís hafði fitnað eða grennst virtist hún bera ótta í brjósti sér um að einstaklingurinn sem hún hafði rómantískan áhuga á myndi dæma hana. Það er veruleiki sem ungar íslenskar konur þekkja helst til vel (Ásta Jóhannsdóttir, 2018). Valdaskipan samfélagsins kemur skýrt fram þar sem það er hlutverk Ásdísar, ungu konunnar, að bregðast við þörfum unga mannsins sem hún ætlar að hitta á stefnumótinu. Við veltum því fyrir okkur hvort sögurnar hefðu orðið öðruvísi ef Ásdís hefði til dæmis verið að fara á stefnumót við aðra konu.

Andófið sem birtist gegn ríkjandi útlitsviðmiðum í mörgum af sögunum er áhugavert en það birtist sérstaklega í sögum þar sem Ásdís hefur bætt á sig. Við veltum því fyrir okkur hvort slíkar hugmyndir séu áberandi vegna aukinnar umfjöllunar í samfélaginu um líkamsvirðingu og líkamssátt. Valdefling sögupersónunnar þegar hún hefur fitnað felst í því að hún er að losa sig undan viðjum útlitsviðmiða og er hætt að vera meðvirk með feðraveldinu. Valdeflingin er ekki undir þeim formerkjum að sögupersónan hefur náð að vinna í sjálfri sér og náð ágætis árangri í líkamsrækt og megrun heldur er byggt á fémíniskri orðræðu sem felur í sér gagnrýni á feðraveldið og þær útlitskröfur sem gerðar eru til kvenna. Þegar þessi rannsókn var gerð var #metoo hreyfingin áberandi í íslensku samfélagi en áður höfðu hreyfingar á borð við #freethenipple einnig skapað mikla umræðu um líkama ungra kvenna (Annadís G. Rúdólfsdóttir og Ásta Jóhannsdóttir, 2018). Benda þessar niðurstöður til þess að hugmyndir um líkamssátt og mótmæli við útlitskröfum samfélagsins virðist vera að hafa áhrif á orðræður um líkamssátt. Ungu fémínistarnir eru einkum að segja líkamsskömm stríð á hendur en eins og Probyn hefur bent á (2010, sjá tilvitnun í Annadís G. Rúdólfsdóttir og Ásta Jóhannsdóttir, 2018) er líðan kvenna allt önnur þegar líkaminn tengist gleði en þegar hann tengist skömm.

Sögulokaaðferðin veitti áhugaverða innsýn í gildismat og hugmyndir þátttakenda um viðfangsefni rannsóknarinnar. Þó svo að þátttakendur séu ekki beðnir um að lýsa eigin viðhorfum, lífi eða reynslu leita þeir í þá þekkingu sem þeim er aðgengileg við skrif sögunnar. Við teljum til dæmis ólíklegt að konur fari ekki út úr húsi vegna þess að þær hafi fitnað líkt og greint er frá í þessum sögum. Að þátttakendur hafi látið sér detta í hug sá möguleiki til að bregðast við breytingu á holdafari veitir samt innsýn í ákveðnar orðræður og þær tilfinningar sem tengjast þeim. Þannig teljum við gögnin gefa góða innsýn í hugmyndir samfélagsins og þau tók sem þær hafa á ungum konum. Við teljum jafnframt að það sé á ábyrgð samfélagsins að vinna með einhæfar hugmyndir um kvenleikann sem valda kvíða og vanlíðan frekar en ungra kvenna sem hafa lítið val og litla stjórn á því hvers konar kvenleika og líkómum er hampað innan samfélagsins.

“This typical, insecure girl”: Young women’s stories about the importance of women’s body weight in a dating scenario

In Iceland concerns have been raised about the unrealistic body ideals young women are presented with and their impact on self-esteem and body image. Quantitative research confirms these concerns and indeed it seems that women are unhappy with their body weight throughout their life course. At the same time, research into the cultural and social discourses that underpin and shape young women’s ideas about the relation between body weight and femininity, has been scant.

This article adopts a feminist poststructuralist framework to explore young women’s (18–24 years old) ideas about the importance of body weight when dating. This is based on research that used a story completion methodology to explore the socio-cultural ideas participants draw on when making sense of the topic. In the research, participants were randomly presented with either of two different story stems and asked to complete the story. In the first story stem a fictional female character is on her way to a date and notices when she looks in the mirror that she has lost weight. The second story stem is identical apart from the female character noticing that she has gained weight. The participants were approached on social media where they were provided with a link that directed them to the task on SurveyMonkey. In total, 81 participants provided stories. Out of these, 73 stories could be used in this research. When participants had completed their stories they were asked two further questions about the story character and then asked to answer some demographic questions. The stories were analysed thematically. The analysis resulted in 4 themes: (1) the body should not disappoint (him), (2) looks facilitate/are an obstacle to good self-esteem, (3) the body and the self constitute tasks that must be worked on, (4) resistance to body ideals consists in accepting your body.

It was interesting that most of the participants seemed to assume that the story character was heterosexual and was on her way to meet a man. In the stories collected we saw clear signs of postfeminist discourses where women are presented as the entrepreneurs of their lives, free to make choices that shape their lives. In many of the stories it was assumed that it was the young woman's responsibility to ensure that her body was of value so that she would not disappoint possible lovers and herself. It was also clear that slim bodies were deemed to be of more value than fat bodies. What came across clearly was that it was the young woman's responsibility to work on her body and mind-set so that she could be "the best version of herself". In the stories where the fictional character had gained weight, we detected much body shame and even repulsion towards the fat body. The thought of gaining weight was described as filling the character with much dread and anxiety. When the character had lost weight, she was described as excited about the date but also filled with dread because she anticipated that no matter how much weight she lost it would never be enough. A common description of the story character was that she was a typical anxious and insecure girl who needed to sort herself out; that is, the causes of her problems rested in herself. In contrast, some of the stories seemed to draw on feminist discourses criticising societal pressures on young women to be slim. This resistance was particularly apparent when the character had gained weight. The stories outlined how the story character decided to ignore the slim ideal so that she could accept and love her body. The paper provides an insight into the complex relationship young women have with often hostile socio-cultural ideas about the young female body and the constant surveillance and work those ideas demand from them. We call for a greater interrogation of cultural ideals that either blame young women or their peer group for their anxious relationships to their bodies. We also conclude that the story-completion method is useful for collecting data. Despite some of the stories seemingly being written in jest they overall presented a rich and nuanced scenario. As such they provide clear insights into the cultural and social discourses participants have access to when writing their stories.

Key words: Gender, body size, femininity, story completion

Um höfundana

Sólveig Sigurðardóttir (sollasig91@gmail.com) lauk BA-prófi í uppeldis- og menntunarfræði árið 2015 og MA-prófi í uppeldis- og menntunarfræði vorið 2018 frá Háskóla Íslands. Hún starfar sem sérfræðingur hjá Rannsóknamiðstöð Íslands.

Annadís Greta Rúdólfsdóttir (annadis@hi.is) er dósent í aðferðafræði rannsókna við Menntavísindasvið Háskóla Íslands. Hún lauk BA-prófi í sálfræði frá Háskóla Íslands 1989, meistaraprófi í félagssálfræði frá London School of Economics and Political Science árið 1990 og loks doktorsgráðu frá sama skóla í félagssálfræði árið 1997. Rannsóknasvið hennar snúa að mótun kyngeris ungmenna og móðurhlutverkinu.

About the authors

Sólveig Sigurðardóttir (sollasig91@gmail.com) completed a BA degree in Educational Studies in 2015 and a master's degree in Education Studies from the University of Iceland in 2018. She is now an advisor at the Icelandic Centre for Research.

Annadís Greta Rúdólfsdóttir (annadis@hi.is) is an Associate Professor in Research Methodology in the School of Education at the University of Iceland. She completed a BA in Psychology from the University of Iceland in 1989, a master's degree in

Social Psychology from London School of Economics in 1990 and completed a PhD in Social Psychology from the same school in 1997. Her research has focused on constructions of gender, youth and motherhood.

Heimildir

- Alda Björk Valdimarsdóttir. (2014). „Ég er ekki þunn!“: Tobba Marinós, kvenfrelsisumræðan og skvísumenning. Í Annadís G. Rúdólfsdóttir, Guðni Elísson, Ingólfur Á. Jóhannesson og Irma J. Erlingsdóttir (ritstjórar), *Fléttur III: Jafurétti, menning og samfélag* (bls. 11–35). Reykjavík: Háskólaútgáfan.
- Alda Björk Valdimarsdóttir. (2018). *Jane Austen og ferð lesandans: Skáldkonan í þremur kvennagreinum samtímans*. Reykjavík: Háskólaútgáfan.
- Aníta Estíva Harðardóttir. (2018, 31. ágúst). Erna Kristín segir óraunhæfar kröfur fólks á líkamann vera hræðilega staðreynd. *DV*. Sótt af <https://bleikt.dv.is/bleikt/2018/08/31/erna-kristin-segir-oraunhaefar-krofur-folks-likamann-vera-hraedilega-stadreynd-vill-brjota-stadladar-likamsimyndir-fyrir-fullt-og-allt/>
- Annadís G. Rúdólfsdóttir. (1997). *The construction of femininity in Iceland* (doktorsritgerð). London School of Economics and Political Science, University of London. Sótt af <http://etheses.lse.ac.uk/2458/>
- Annadís G. Rúdólfsdóttir og Ásta Jóhannsdóttir. (2018). Fuck patriarchy! An analysis of digital mainstream media discussion of the #freethenipple activities in Iceland in March 2015. *Feminism & Psychology*, 28(1), 133–151. doi:10.1177/0959353517715876
- Ásta Jóhannsdóttir. (2018). Young femininity in Iceland and its discontents. *Psychology of Women Section Review*, 1(1), 17–30.
- Bartky, S. L. (1997). Foucault, femininity and the modernization of patriarchal power. Í K. Conboy, N. Medina og S. Stanbury (ritstjórar), *Writing on the body: Female embodiment and feminist theory* (bls. 129–154). New York: Columbia University Press.
- Bordo, S. (1993). *Unbearable weight: Feminism, Western culture and the body*. Berkeley, Los Angeles: University of California Press.
- Campos, P. (2011). Does fat kill? A critique of the epidemiological evidence. Í E. Rich, L. F. Monaghan og L. Aphramor (ritstjórar), *Debating obesity: Critical perspectives* (bls. 36–59). London: Palgrave Macmillan.
- Carey, R. N., Donaghue, N. og Broderick, P. (2010). What you look like is such a big factor: Girls' own reflections about the appearance culture in an all-girls' school. *Feminism and Psychology*, 21(3), 299–316. doi:10.1177/0959353510369893
- Clarke, V., Braun, V., Frith, H. og Moller, N. (2019). Editorial introduction to the special issue: Using story completion methods in qualitative research. *Qualitative Research in Psychology*, 16(1), 1–20. doi:10.1080/14780887.2018.1536378
- Clarke, V., Hayfield, N., Moller, N. og Tischner, I. (2017). Once upon a time... Qualitative story completion method. Í V. Braun, V. Clarke og D. Gray (ritstjórar), *Collecting qualitative data: A practical guide to textual, media and virtual techniques* (bls. 45–70). Cambridge: Cambridge University Press.
- Elias, A. S. og Gill, R. (2018). Beauty surveillance: The digital self-monitoring cultures of neoliberalism. *European Journal of Cultural Studies*, 21(1), 59–77. doi:10.1177/1367549417705604
- Elias, A. S., Gill, R. og Scharff, C. (2017). Aesthetic labour: Beauty politics in neoliberalism. Í A. S. Elias, R. Gill og C. Scharff (ritstjórar), *Aesthetic labour: Rethinking beauty politics in neoliberalism* (bls. 3–49). London: Palgrave Macmillan.
- Elva Björk Ágústsdóttir. (2018). Líkamsmynd og fjölbreyttar fyrirmyndir. Samtök um líkamsvirðingu. Sótt af <https://likamsvirdingarsamtok.wordpress.com/>
- Erna Matthíasdóttir, Stefnir Hrafn Jónsson og Álfgeir Logi Kristjánsson. (2010). Body weight dissatisfaction in the Icelandic adult population: A normative discontent? *European Journal of Public Health*, 22(1), 116–121. doi:10.1093/eurpub/ckq178
- Featherstone, M. (2010). Body, image and affect in consumer culture. *Body & Society*, 16(1), 193–221. doi:10.1177/1357034x09354357

- Foucault, M. (1981). *The history of sexuality: Volume I*. London: Penguin.
- Gavey, N. (1989). Feminist poststructuralism and discourse analysis. *Psychology of Women Quarterly*, 13(4), 459–475.
- Gerner, B. og Wilson, P. H. (2005). The relationships between friendship factors and adolescent girls' body image concern, body dissatisfaction, and restrained eating. *International Journal of Eating Disorders*, 37(4), 313–320.
- Gill, R. (2007). *Gender and the media*. Cambridge: Polity Press.
- Gill, R. (2017). The affective, cultural and psychic life of postfeminism: A postfeminist sensibility 10 years on. *European Journal of Cultural Studies*, 20(6), 606–626. doi:10.1177/1367549417733003
- Greenhalgh, S. (2012). Weighty subjects: The biopolitics of the U.S. war on fat. *American Ethnologist*, 39(3), 471–487. doi:10.1111/j.1548-1425.2012.01375.x
- Kolbrún Hrund Sigurgeirsdóttir, Þórður Kristinsson og Þorgerður J. Einarsdóttir (2019). Kynlífsmenninga framhaldsskólanema frá sjónarhorni ungra karla. *Netla – Vefúmarit um uppeldi og menntun*. doi.org/10.24270/netla.2019.9
- Margrét Helga Erlingsdóttir. (2019, 18. janúar). Tara Margrét: „Þið eruð ekki að hjálpa, þið eruð að gera illt verra“. *Vísir*. Sótt af <https://www.visir.is/g/2019190118749>
- McRobbie, A. (2009). *The aftermath of feminism: Gender, culture and social change*. London: Sage.
- O'Neill, R. (2017). The aesthetics of sexual discontent: Notes from the London 'seduction community'. Í A. S. Elias, R. Gill og C. Scharff (ritstjórar), *Aesthetic labour: Rethinking beauty politics in neoliberalism* (bls. 331–351). London: Palgrave Macmillan.
- Oinas, E. (1998). The sexy woman and the smart girl: Embodied gender identity and middle-class adolescence. *NORA – Nordic Journal of Feminist and Gender Research*, 6(2), 78–88. doi:10.1080/08038749850167789
- Peckmezian, T. og Hay, P. (2017). A systematic review and narrative synthesis of interventions for uncomplicated obesity: Weight loss, well-being and impact on eating disorders. *Journal of Eating Disorders*, 5(15), 1–15. doi.org/10.1186/s40337-017-0143-5
- Raisborough, J. (2013). Transforming fat bodies: Lifestyle media and corporeal responsibility. Í C. A. Ogden og S. Wakeman (ritstjórar), *Corporeality: The body and society* (bls. 12–29). Chester: University of Chester Press.
- Riley, S., Evans, A., Anderson, E. og Robson, M. (2019). The gendered nature of self-help. *Feminism & Psychology*, 29(1), 3–18. doi:10.1177/0959353519826162
- Riley, S. C. og Scharff, C. (2013). Feminism versus femininity? Exploring feminist dilemmas through cooperative inquiry research. *Feminism & Psychology*, 23(2), 207–223. doi:10.1177/0959353512454615
- Rottenberg, C. (2018). *The rise of neoliberal feminism*. Oxford: Oxford University Press.
- Saguy, A., Oliver, E., Gaesser, G., Campos, P. og Ernsberger, P. (2005). The epidemiology of overweight and obesity: Public health crisis or moral panic? *International Journal of Epidemiology*, 35(1), 55–60. doi:10.1093/ije/dyi254
- Sastre, A. (2014). Towards a radical body positive. *Feminist Media Studies*, 14(6), 929–943. doi:10.1080/14680777.2014.883420
- Sharp, E. A. og Keyton, K. (2016). Caught in a bad romance? The negative effect of normative dating and marital ideologies on women's bodies. *Sex Roles*, 75(1–2), 15–27. doi:10.1007/s11199-016-0610-5
- Shugart, H. A. (2010). Consuming citizen: Neoliberating the obese body. *Communication, Culture & Critique*, 3(1), 105–126. doi:10.1111/j.1753-9137.2009.01060.x
- Sigríður T. Eiðsdóttir, Álfgeir L. Kristjánsson, Inga Dóra Sigfúsdóttir, Garber, C. E. og Allegrante, J. P. (2013). Association between higher BMI and depressive symptoms in Icelandic adolescents: The mediational function of body image. *European Journal of Public Health*, 24(6), 888–892. doi:10.1093/eurpub/ckt180
- Sigrún Daniëlsdóttir. (2016, 23. desember). *Fögnum okkur*. *Stundin*. Sótt af <https://stundin.is/pistill/fognum-okkur/>
- Smith, J. E., Waldorf, V. A. og Trembath, D. L. (1990). "Single white male looking for thin, very attractive...". *Sex Roles*, 23(11–12), 675–685. doi:10.1007/bf00289255
- Strömbäck, M., Formark, B., Wiklund, M. og Malmgren-Olsson, E. B. (2014). The corporeality of living stressful femininity: A gender-theoretical analysis of young Swedish women's stress experiences. *YOUNG*, 22(3), 271–289. doi:10.1177/0973174114533464

- Terry, G., Hayfield, N., Clarke, V. og Braun, V. (2017). Thematic analysis. Í C. Willig og W. Stainton Rogers (ritstjórar), *The Sage handbook: Qualitative research in psychology* (bls. 17–38). London: Sage.
- Thompson, L. (2018). “I can be your Tinder nightmare“: Harassment and misogyny in the online sexual marketplace. *Feminism and Psychology*, 28(1), 69–89. doi:10.1177/0959353517720226.
- Tiidenberg, K. og Gómez Cruz, E. (2015). Selfies, image and the re-making of the body. *Body and Society*, 21(4), 77–102. doi:10.1177/1357034x15592465
- Tischner, I. (2019). Tomorrow is the start of the rest of their life — so who cares about health? Exploring constructions of weight-loss motivations and health using story completion. *Qualitative Research in Psychology*, 16(1), 54–73. doi:10.1080/14780887.2018.1536385
- Tischner, I. og Malson, H. (2012). Deconstructing health and the un/healthy fat woman. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 22(1), 50–62. doi:10.1002/casp.1096
- van Amsterdam, N. (2013). Big fat inequalities, thin privilege: An intersectional perspective on ‘body size’. *European Journal of Women’s Studies*, 20(2), 155–169. doi:10.1177/1350506812456461
- Weedon, C. (1987). *Feminist practice and poststructuralist theory*. Oxford: Basil Blackwell.
- Wykes, M. og Gunter, B. (2005). *The media and body image: if looks could kill*. Sage: London

Sólveig Sigurðardóttir og Annadís G. Rúdólfsdóttir (2019).

„Þessi týpíska óörugga stelpa“: Greining á sögum ungra kvenna um holdafar og stefnumót

Netla – Vef tímarit um uppeldi og menntun. Menntavísindasvið Háskóla Íslands.

Sótt af <http://netla.hi.is/greinar/2019/ryn/13>

DOI: <https://doi.org/10.24270/netla.2019.13>